

VÄRLDEN OCH VI

Tidskrift om FN, demokrati och federalism

"Världen och Vi" är en "Tidskrift om FN, demokrati och federalism". Men det kan inte ha undgått våra läsare att frågor som rör Europa och EU efter hand har fått större plats på våra sidor. Med all rätt: EU (ännu långt ifrån en Europa-federation) kan väl betraktas som en förövning till den långt svårare uppgiften att av FN skapa en demokratisk federation av alla världens stater. Både EU och FN har ett "demokratiskt underskott" och ännu kan det dröja innan "all politisk makt utgår från folket" (se artikel sid 4). Så det gäller att inte ge tappt!

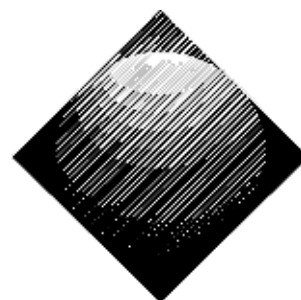
JB

Europeiska unionen
EU

Förenta Nationerna
FN

Världsfederationsrörelsen
WFM

Innehåll:

sid

Två böcker att läsa

2

All politisk makt måste utgå från folket

4

Du gamla du fria

6

"Världsfederalisterna äro våra dagars enda realister"

7

Till Ragnar Lagerströms minne

9

Slutord (ur "Mötas i det inre")

10

Efterlysning

11

Årsmöte

12

Nummer 2-3

Årgång 58

2006

ISSN 0346-4881

Två böcker att läsa

av Ingrid Stenram

Recension av ett par intressanta böcker med globalt perspektiv.

Peter Kemp: "Världsmedborgaren". Politisk och pedagogisk filosofi för det 21 århundradet. 268 s. Daidalos, Uddevalla 2005.

Författaren till denna bok är dansk filosof av facket som har skrivit en lång rad böcker om filosofiska problemställningar och om filosofer från Marx till Derrida. Den danska utgåvan heter Världsmedborgaren som pedagogiskt ideal, som bättre klargör författarens intentioner än den svenska titeln.

Boken är kunskapsstätt och stämmer till eftertanke. Det går inte att snabbt sammanfatta innehållet. Pedagogik inriktar sig på individen men måste byggas upp med medvetenhet om större sammanhang.

Kemp utgår från det faktum att världen snarast blivit mer oöverskådlig och splittrad när nu den ekonomiska globaliseringen och IT-utbredningen är på väg. Om världen skall enas fredligt måste den unga generationen få en uppfostran - en bildning - som gör den beredd att handskas med problemen, bli världsmedborgare. I den om en idealisk medborgare har funnits sen de gamla grekernas och romarnas tid. Vad Aristoteles, Cicero, Augustinus och många fler föreställt sig genom århundradena, presenteras. Man ville uppfostra till kosmopoliter dvs. just världsmedborgare. Kant är dock den förste som i moderna termer pläderat för uppfostran med det uttalade målet att forma demokratiska, kunniga och ansvarstagande medborgare. Egoismen skall sättas ur spel och pliktkänslan stärkas. Krig får inte bara vara bestraffning, och fredsslut får inte heller innebära

bestraffning. Kemp menar att idéerna håller än.

Ordet bildning kom i vanrykte i Skandinavien under 1900-talet, då boklig kunskap ofta sågs som elitistisk, därför diskuterades saken föga. Men bildning är inte = utbildning, som man kom att tro. Bildning är ett vidare, abstraktare begrepp, utbildning målinriktad, mer konkret. Utbildning har ett förklarande syfte, ger kunnande, medan bildning kan liknas vid begreppen förståelse och vetande.

Pedagogikens mål, om man vill skapa världsmedborgare, är att ge bildning tillika med personlig mognad och självständigt, ansvarstagande omdöme. Dess metod, menar Kemp, skall vara hermeneutik, tolkningskonst, där man förenar förklaring av det faktiska och förståelse av hur kunskapen hänger ihop med världen övrigt. Eleven skall lära sig att sätta ifråga och ständigt vara beredd att omtolka. Hon skall kunna kommunicera med andra utan förutfattade meningar.

Hermeneutik talar man oftast om när det gäller tolkande av litterära verk, men Kemp menar att det är ett mycket kraftfullare pedagogiskt instrument än man hittills förstått. Detta är ett huvudtema i boken.

Mitt ibland oss finns redan världsmedborgare som har de rätta egenskaperna och kunskaperna och rejält med civilkurage. "Det innebär att visionen om 'världsmedborgaren inom oss' är

en integrerad utopi för de ansvarsmedvetna" som Kemp uttrycker det. Problemen att få världsmedborgare i alla sorters länder tornar upp sig, Kemp för en ingående diskussion om svårigheterna. Han betonar att nationella olikheter, mångkulturalitet och universalism måste finnas kvar. Genomförandet av det nya får inte ske över medborgarnas huvuden.

Vår värld har tre "epoktypiska" problemkomplex som måste finnas som ram för undervisningen: globaliseringens förhållande till demokrati, kulturella motsättningar och inte att förglömma miljöproblem. De senaste årtiondenas

Immanuel Wallerstein: "Världssystemanalysen". En introduktion. 170 s. Tankekraft förlag. 2005 (Engelsk utgåva 2004).

Wallerstein är professor vid Yale-universitetet. Han blev 2004 hedersdoktor vid samhällsvetenskapliga fakulteten vid Lunds universitet.

Denna bok gapar över mer än mycket, det erkänner författaren, som här för första gången försöker sammanfatta den nya typ av samhällsforskning som han med sina kollegor arbetat med under tre decennier.

Boken erbjuder en expose av en vetenskap som på ett nytt sätt beskriver och förklarar vår civilisations utveckling under de senaste femhundra åren.

Varför anser man att en ny vetenskap behövs? Wallerstein menar att var och en av de etablerade vetenskaperna blir ensidiga, ofta ger lokalt och tidsmässigt begränsade beskrivningar som inte utgör en bra grund för spekulationer om framtiden. Här väver man i stället samman historisk, ekonomisk och sociologisk kunskap som omfattar större geografiska områden. Världssystemanalysen spänner dessutom över långa tidsrymder, det är en väsentlig poäng. Den franske historikern Fernand Braudel grundlade principen om "la longue duree" som W. byggt vidare på.

Grundbulten i resonemanget är övertygelsen att hela vårt samhällssystem, som först fanns i Europa men nu i stort sett är spritt över hela vår glob, drivs av den eko-

övergång till uttalad marknadsekonomi har påverkat samhällsklimatet i många länder. Även viktiga etiska dilemman har vi att ta ställning till. Och hur når man den förståelse mellan de politiska, andliga och intellektuella ledarna i världens stora kulturer som skulle kunna ge den "gemensamma minimimoral" som behövs från start? Finns något bra tips?

Min reflektion: 1) Behövs en internationell överenskommelse för skolundervisningens ideologi? 2) Vi måste inse individens roll i kulturen de ingår i.

nomiska makten, vars strävan är kapitalackumulation. Denna mekanism finns kvar genom århundradena, även om den får sina törnar av nationernas olika problem, olika politik och krig. Inte ens revolutionerna 1789 och 1917 (som skedde därför att systemet då var skört) kunde på sikt ändra det ekonomiska systemets grepp om samhällena. Däremot hade revolutionerna långtgående inverkan på politiken och det civila samhället. Franska revolutionens idéer kom att starkt bidra till liberalismens genomslag i europeisk politik, den som än i dag är förhärskande och har spritt sig. Också krigsslutet 1945 och 1968-års studentrevolter i skuggan av Vietnamkriget gav en bestående prägel på politiken.

Västvärldens stater har sakteliga genom århundradena fått allt starkare politisk styrning. Förf. påpekar att stadsministern i nutidens Sverige har större makt än vad Ludvig XIV hade på sin tid i Frankrike. Och en stark stat är just vad den ekonomiska makten, de stora företagen, behöver trots att retoriken förnekar det och få inser det. Staten garanterar då stabilitet och laglydnad och motverkar korruption. Från den basen kan företagen agera även med de skörare nationerna.

W. kommer till slutsatsen att den ny-liberala tillspetsningen av den ekonomiska politiken som vi upplever nu, i stället för att stärka, driver världssystemet mot sin upplösning någon gång under detta sekel. För när allt behandlas som varor och företagen frigör sig från staterna, försvinner även det politiska stöd som världssamfundet gett dem. Vad som kommer sen? Kanske kaos. Civilsamhällets reaktion avgör. Jag frestas att säga att det beror på hur många goda världsborgare det går att mobilisera.

Boken är som nämnts en sammanfattning, ett kondensat, vilket blir en tugga svår

att svälja. Givetvis saknar man vissa aspekter, dock finns det mycket mer än jag antytt och det nya greppet att beskriva världen är klart intressant. Ett problem för läsaren är att den nya vetenskapen skapat en ny terminologi, förvillande lik den vi kan, och fotnoter saknas. Men det finns en utförlig beskrivning av termerna bak i boken. Om du vill läsa, var medveten om det!

Boken ger definitivt en ny vinkling av och större förståelse för varför världen ser ut som den gör i dag, även om man inte tror på förf.s slutsatser om Ragnarök. ■

All politisk makt måste utgå från folket

av Lars-Gunnar Ekegård

EU-frågor i årets riksdagsval.

Ur Sveriges Regeringsform (RF) av 1974 - inledningen

1 kap. Statsskickets grunder

1 § All offentlig makt i Sverige utgår från folket.

Den svenska folkstyrelsen bygger på fri åsiktsbildning och på allmän och lika rösträtt. Den förverkligas genom ett representativt och parlamentariskt statskick och genom kommunal självstyrelse.

Den offentliga makten utövas under lagarna.

Ett klipp ur "Världen och Vi" nr 1 1992, då Lars-Gunnar Ekegård var dess redaktör:

Bertil Fiskesjö - mångårig styrelseledamot i SVF - var med i den grupp av parlamentariker som förberedde formuleringarna i RF. Han berättar följande om tillkomsten:

"Låt mig först få säga några ord om den första meningen i vår grundlag.

'All offentlig makt i Sverige utgår från folket.'

Grundlagen har skrivits av en kommitté med representation från höger till vänster.

Jag var med och tar gärna mitt ansvar för formuleringen. Men man måste läsa hela paragrafen för att få klart för sig vad det gäller:

'All offentlig makt i Sverige utgår från folket. Den förverkligas genom ett representativt parlamentariskt system och kommunal självstyrelse'

I grunden utgår alltså makten från folket. Blir vi inte valda till riksdagen så har vi svårare att göra oss gällande. Den här formuleringen är alltså förtjänt av vår respekt - även om samma formulering står i Nordkoreas författning, vilket vi hade roligt åt när vi arbetade med detta."

Denna gång får inte partierna sopa EU-frågorna under mattan!

Av rädsla för splittring inom partierna tillät man inte personliga ställningstaganden före valet 2002. TV:s granskning visade sedan att det var mycket bristfälliga kunskaper om EU bland de partier som regeringen räknat med för ett enkelt JA i riksdagen till förslaget om "en grundlag för EU". Under ett par år hade det sk "EU-Konventet" bestående av mest gamlingar diskuterat fram fördraget med den inbakade konstitutionen som antogs på regeringskonferensen i Rom men förkastades med folkomröstningarna i Frankrike och Nederländerna.

Nu har man förstått att konventet inte var demokratiskt sammansatt. Där saknades minoritetspartierna från de nationella parlamenten. Där saknades kvinnor och ungdomar och representanter för det civila samhällets organisationer, liksom kunniga opartiska rådgivare med akademisk utbildning.

Ett nytt "Konvent" – mera representativt, opartiskt och kunnigt – borde nu väljas gemensamt av EU:s samtliga nationella parlament och debatten före höstens val i Sverige borde handla om hur det skall till sättas och vilka uppdrag det skall ha.

EU:s uppenbara "demokratiska underskott" gäller ju **Kommissionen** och det **Europeiska Ministerrådet**, som arbetar utan insyn och inte kan ställas under demokratisk kontroll eller ansvar vid allmänna val.

En politisk union mellan 25 stater med så olika storlek och historia som de i EU kan inte styras enbart av det stora folkvalda **Europaparlamentet**. Där kan olika politiska ideologier vara företrädade men det behövs också att de nationella parlamenten har inflytande i proportion till och med röster från sina väljare. Systemet med ett Europeiskt råd av stats och regeringschefer som förhandlar bakom stängda dörrar har väckt allt starkare protester.

Alternativet är **en öppet arbetande SENAT** bestående av valda representanter från de 25 medlemsländernas parlament (modell EU-nämnden i Sveriges riksdag) och med vägda röstetal.

Först när en sådan **EU-Senat tillsammans med EU-parlamentet** kommer till **gemensamma beslut** skall dessa leda till inrättande av **förvaltningsorgan** för hela unionen med kompetent personal.

Idag finns det 15 000 lobbyister som svärmar kring kommissionärer och parlamentariker i Bryssel för att **styra EU genom direktiv uppifrån**. Om EU fick en SENAT som avspeglar medlemsländernas alla olika partier skulle det öppna sig en möjlighet också för det civila samhällets organisationer (CSO) på hemmaplan. Det är ju från gräsrotterna som våra partier skall påverkas. **Lobbyverksamheten skall starta på hemmaplan.**

Då kan den politiska makten börja utgå från folket.

Kontakta Lars-Gunnar Ekegård på: lars-gunnar.ekegard@bredband.net

Du gamla du fria

av *Torulf Gunnarsson*

När blev Sverige demokrati? Ja, det skedde faktiskt inte för så lång tid sedan som man kanske tror.

Så skönt att vi lever i Sverige med dess demokratiska traditioner sedan urminnes tid! Vi är som alla vet (särskilt när det är valår), världsbäst på demokrati och ett föredöme för resten av världen.

Eller hur?

Nåja, urminnes tid är kanske att ta i. Men hundra år iallafall, väl?

Sverige styrdes i många hundra år av mer eller mindre enväldiga kungar (diktatorer skulle vi kanske säga idag), med visst stöd av ständsriksdagen 1527-1866. Ständsriksdagen representerade dock inte "folket" utan bara en mindre del utvald från de fyra ständen adel, präster, borgare och bönder.

På 1860-talet började det dock ställas krav på **allmän rösträtt**, dvs. rösträtt för alla svenska medborgare i myndig ålder. Vid riksdagsreformen 1866 fick män rösträtt till den nya riksdagens andra kammare. Fast inte alla – bara **män med goda inkomster** fick rösta, och i praktiken utestängdes därför faktiskt 75% av alla män, samt, naturligtvis, alla kvinnor. Det innebar med andra ord att vid 1800-talets slut mindre än 15% av medborgarna hade rösträtt. Inte demokrati precis.

“Det är en skam, det är en fläck på Sveriges baner att medborgarrätt heter pengar” skrev skalden Verner von Heidenstam 1899. Hans och många andras uppfattning ledde till att det 1907 infördes rösträtt för alla **män med fast egendom**, vilket dock undantogs t.ex. statare och hyresgäster. Redan 1911 togs emellertid regeln om fast egendom bort och därmed kunde alla **män som inte levde på fattigvård** rösta. Nästan alla män hade nu rösträtt, men fortfarande inga kvinnor.

Det dröjde till 1921 innan Sverige (som det sista landet i Norden) införde kvinnlig rösträtt. Då hade

redan Finland kvinnlig rösträtt sedan 1906, Norge sedan 1913, Danmark och Island sedan 1915.

Kvinnlig rösträtt var ett stort steg mot demokrati, och slutligen infördes **år 1945 allmän rösträtt**, inkluderande rösträtt även för dem som levde på fattigvård / socialbidrag.

Så Sverige kan i år faktiskt fira 61-årsjubileum som demokrati. Bravo, Sverige! Men vi kan glömma bort det där med “urminnes tid”. Och glöm bort det där med hundra år också.

Demokrati innebär inte bara fria allmänna val. En del annat smått och gott, som yttrandefrihet och religionsfrihet, ingår också.

Men det tar vi en annan gång! Under tiden: titta på inledningen till vår regeringsform (RF), som ni hittar på sidan 4 i det här numret av ”Världen och Vi”.

”Världsfederalisterna äro våra dagars enda realister”

Från *Yngve Sörman* har vi fått följande klipp med ovanstående rubrik ur ”Världsfederationsnytt” nr 6 Årg. 2 (1949). Mer än 50 år sedan, men synpunkterna är fortfarande aktuella.

Rubrikorden är den kinesiska filosofen Lin Yutang (1895 – 1976), han som lärt bort konster att möta livet. I efterhand kanske man börjar lyssna till honom också i denna fråga, den viktigaste av alla. 1889 - för 60 år sedan - hölls den första egentliga världsfredskongressen i Paris. Samma år utkom Bertha von Suttner ”Ned med vapnen”. Tillräckligt många argument mot kriget och för freden voro redan den gången tillgängliga men flera ha tillkommit.

Man kunde tycka, att här föreligger full bevisning för att nationalismen är föråldrad och att suveränitetsbegreppet endast är ett sken. Under 40-talet har det skrivits många sidor "federalism", men de flesta människor man talar med har tydligen aldrig läst en enda sida i denna fråga. Mycket mindre ha de tänkt federalistiska tankar och funderat över möjligheterna att förverkliga dem. De ha alla ett motargument: ”Tiden är inte mogen, det går inte”.

Kanske är vi efter vår tid? I gångna tider inträffade detsamma. Vi skakar på huvudet åt kättdarbål, häxprocesser och vetenskapens martyrer. Frågan är emellertid om vi kunna svära oss fria från delaktighet i den defaitism vidskepelse och tröghet, som lett och som leder till liknande förhållanden.

Alla säger, att krig är oekonomiskt, omänskligt och – i framtiden – mer problematiskt än någonsin. Samtidigt säger flertalet, att det inte är någonting att göra åt den saken. Är inte detta värre än vidskepelse? Om inte vi ska försöka avskaffa kriget, vem ska då göra. det? Ingen kan ju ändå vinna seger i ett kom-

mande krig - inte en så fullständig och betryggande seger, att han och hans medsegrare skulle kunna bygga en fredlig värld. Det skulle förutsätta en så radikal utrotning av alla potentiella motståndare och en sådan likriktning av alla överlevande både segrare och besegrade att människorna måste förvandlas till robotar.

Att överleva – bara för att leva – är ingen mening. För oss gäller det att tro och att söka en annan mening, kanske rent av att skapa den: Ingen annan än en fri människa kan göra detta. Det är hon och endast hon, som kan hålla idéerna om förnuft och rättvisa, om humanitet och fred vid liv. **Ord**, säger skeptikern och den s.k. realisten.

Men om de orden försvinner - vad sker då? Om de nedkämpas - vad ha vi då kvar? Ingenting som är värt att leva för. I krig våldföra sig människorna på alla sina högre idéer, förneka dem. Det är därför kriget måste avskaffas och omöjliggöras, om människorna skola kunna leva.

I destruktiv riktning kunna vi idag, med vetenskapens tillhjälp, göra nästan vad som helst. Vi skulle kunna göra detsamma i progressiv. Men det kräver förstånd och hjärta inte bara av de styrande och ledande inom varje folk utan av folket självt. Folken måste bli medvetna om sina djupaste önskningar och sina verkliga behov. Till dem kan man räkna att få leva i fred. Den dag freden kommer att bli en levande idé för var och en, är kriget slut.

Får man tro sakkunskapen måtte det vara hög tid att realisera den idén. Så här säger en av Amerikas generaler med rik krigserfarenhet:

"Vi vann det senaste kriget. Och det blir det sista vi någonsin kommer att vinna. Om vi får ett krig till, kommer vår nation att förlora. och fiender vi kämpar emot kommer att förlora, eftersom det inte längre är möjligt att vinna någon seger alls i ett atomkrig. Den möjligheten dog vid Hiroshima. Krig är som en eldsvåda. Man kan söka förhindra den. Man kan försöka släcka den - men man kan aldrig "vinna" eller "besegra" den, eftersom eld är ödeläggelse" (general H.H. Arnold).

Men ord hjälper inte, varken filosofernas eller fackmännens. Det finns alltid något att invända, så länge människorna icke äga tron på det de tala om. En av världsfederationsrörelsens stora uppgifter måste vara att världen över tända denna tro. Ingen är bättre skickad för den uppgiften än ungdomen. Ett reellt och kanske obestriddigt exempel nå hur man skall gå tillväga ger den forne överbefälhavaren från andra världskriget, generalen Dwight D. Eisenhower, när han säger:

"Under kriget visade det sig att internationell enighet om mål och medel kunde uppnås utan att nationssjälvständighet sattes på spel, om blott alla var villiga att överlåta en del av sin makt till ett gemensamt huvudkvarter med en förenad makt att genomdriva de beslut som fattats. Vid det nya Förenta Nationernas bildande har man icke tillämpat denna lärdom. Den hade lett fram till en slags begränsad federal världsregering, som skulle ha varit politiskt oacceptabel för de stormakter som berörts därav, då den byggde på de västallierades krigserfarenheter som enda säkra vägen till framgång.

Demokratierna måste lära sig, att världen nu är för liten för de hittillsvarande snäva begreppen om nationell suveränitet. Ingen kan längre stå ensam. Det krävs ingen fullständig uppgivelse av den nationella suveräniteten, endast en fast övertygelse om att en central gemensam myndighet vid konflikter mellan nationerna skall undersöka de faktiska förhållandena och därefter genom majoritetsbeslut avgöra, vem som har rätt samt ha makt och medel att genomföra detta beslut".

Krigaren säger tydligen detsamma som filosofen, att världsfederalisterna faktiskt äro våra dagars enda realister.

Storbritanniens premiärminister Ernest Bevin tänker samma tankar: *"Vi måste gå nya vägar för att skapa en världsregering vald direkt av världens folk. Jag är villig att sammanträffa med vem som helst, vilket parti eller nation han tillhör, för att försöka utarbeta en grundlag eller författning för en världssammanslutning med fredens bevarande som sitt bestämda mål. slutligen är jag anhängare av tanken nå att bilda ett direkt folkvalt världsparlament. Det kommer kanske inte under min livstid. men jag kommer alltid att tala för och stödja det, därför att jag är övertygad om att de flesta människor aldrig vilja ha krig".*

Winston Churchill är i denna fråga enig med Mr Bevin. Han säger så här: *"Om inte en effektiv världsregering snart kan bildas och börja arbeta för att förhindra krig, te sig framtidsutsikterna för fred och mänskligt framåtskridande mörka och tvivelaktiga".*

Alla säger detsamma. Är det inte då realistiskt att handla därefter?

S.L. ■

Är det någon av våra läsare som vet vilket namn signaturen S.L. står för?

Till Ragnar Lagerströms minne

av Bo Nylund

I Sveriges Världsfederalister, SVF, kände vi Ragnar Lagerström som en energisk och engagerad världsfederalist – han brukade halvt skämtsam kallas "vår chefsideolog". Men han hade många strängar på sin lyra. Här minnesord från en som kände honom väl.

Ragnar Lagerström avled på påskafton 15 april 2006 i en ålder av 96 år. Han efterträdde rektor Mikael Hoffman som Örjansgården Agnis ordförande efter dennes död 1972 och ledde sedan styrelsearbetet fram till 1988. Därefter har han varit hedersledamot av vår förening.

Ragnar var skolman och tillhörde en släkt som sedan tidigt 1800-tal skänkt det svenska samhället en rad pedagogiskt verksamma och klart profiletrade personligheter. Flera av dem förunnades liksom Ragnar ett långt liv. I familjens historia avspeglas utvecklingen av det svenska utbildningsväsendet alltsedan tiden före folkskolans införande 1842 och in i nutid. Ragnar började som folkskollärare i Norsjö i norra Västerbotten på 1930-talet. I denna nordliga bygd levde hans progressiva och av vidsynthet präglade lärargärning länge kvar i den muntliga traditionen. Kanske gör den det ännu. Hans lärarbana ledde i ett senare skede till lärartjänst och rektorsbefattning i Köping, en stad som den gamle Aursholmaren blev trogen under den största delen av sitt liv. Det var i Köping som Mikael Hoffmans och Ragnar Lagerströms vägar korsade varandra. Det skedde vid en föreläsningafton i folkbildningens tjänst och var sannolikt initierad av Ragnar själv.

Att karakterisera Ragnar Lagerström är inte helt lätt. Jag väljer att sammanfatta min minnesbild genom att använda ett ovanligt uttryck: En *serafisk* personlighet. Den religiösa mytologins serafer är ett slags änglaväsen av den högre ordningen. De är dock inte änglalika i någon banal eller sentimental mening. I vissa traditioner uppfattas de som mycket hetlevrade väsen som hela tiden måste lägga band på sig. De nitälskar för rättfärdigheten och är outtröttliga i sin iver att utbreda den över hela världen. För att hinna med

sina uppdrag var de utrustade med sex vingar. Ragnar, den blide och anspråkslöse, den fridsamt rattfärdige, rymde samtidigt en stor inre hetta och det kan förvisso inte vara enkelt att vara av sådant väsen. Ja, serafer har det nog inte så lätt med sig själva men de är till stor välsignelse för många.

Ragnar hade i sitt inre en ständigt närvarande intellektuell vision av hela tillvaron som en integrerad helhet. Han sökte glädjen i denna vision. Han kunde också ge ord och konstnärligt gestaltade metaforer för den. Han kände en stor fascination över att vi människor med blodsbånd är förenade med allt levande på denna jord och att vi också är barn av det fysikaliska universum som signalerar till oss från stjärnhimlen. Allt hör samman i en ofrånkomlig enhet. Han önskade intensivt att det som håller allting samman egentligen är en kärleksmakt. Han vågade inte påstå det, ty den skeptiska filosof som han också var, ville aldrig vara påståelig. Men han ville med hela sin själ att det skulle vara sant och hade lyckliga ögonblick när han vågade tro det. I en av sina böcker, *Mötas i det inre* (Proprius 1986), ger han ord åt sin vision. Boken är ett litet mästerverk i sin förening av konstnärlighet, sanningslidelse och en livssyn som är både naturalistisk och humanistisk.

Med den seriösa livssyn som var Ragnars, kunde han inte nöja sig med intellektuell kontemplation. Han måste göra något av den, det vill säga att få folk att förstå att de rätteligen hör samman. Ragnar anslöt sig till den *världsfederalistiska* rörelsen när denna dök upp efter andra världskriget och var en av de sannolikt mycket få i rörelsen som överlevde millennieskiftet. Hans engagemang i vår förening blev ett annat - och viktigare - instrument för hans vilja att göra något praktiskt av sin vision. Naturligtvis var han verksam också i Amnesty International. Och in i den sena ålderns

höst satt han vid symaskinen och sydde barnkläder för Röda Korsets verksamhet. Likt seraferna behövde han många "vingar" för att hinna med allt han skulle göra.

Bilden av gamle Ragnar vid symaskinen för tanken till Baruch Spinoza vid sin glas-slipningsmaskin. Visst påminner de något om varandra. Det är väl det serafiska draget som går igen. Jag sa en gång till honom: "Du har en andlig släktskap med Spinoza. Du tänker i samma banor

och arbetar också praktiskt med det som är till nytta för andra." Ragnar fann mina ord alldeles för hedrande för honom själv och protesterade. Men efter en liten stund: "Jag blev uppriktigt glad också. Spinoza har alltid varit min idol."

Den uppriktiga glädjen var gamle Ragnar väl värd. Jämförelsen mellan honom och den renhjärtade och fritänkande 1600-talsfilosofen är faktiskt inte orimlig. Requiescat in pace!

Slutord

Det sista kapitlet ur Ragnar Lagerströms bok **"Mötas i det inre"** Proprius, 1984.

Troligen slutsåld, men en länk till hela texten finns på web.telia.com/~u23109123/motas.htm

"Det här är en bok för sådana som inte nöjer sig med att säga efter andra. Den handlar om de stora "existentiella" frågorna, mest om sådant som man inte kan veta men som man ändå försöker bilda sig en uppfattning om. Här görs försök, men det är läsaren som tar ställning."

Från landsvägen hörs ljudet av biltrafiken, och ute på åkerfälten hörs traktorernas surrande. Fast det är många traktorer ute, hör varje bonde mest sin egen. Men högt ovanför alla åkrarna sjunger en ensam lärka. Om traktorförarna lutar sig ut och lyssnar noga, kan de höra lärkan, kanske t.o.m. utan att stänga av motorn. Alla kan höra en och samma lärka.

Bilden kan tillämpas på mycket av det som har berörts i den här boken. Motorbuller – naturligtvis inte det nyttiga arbete som eventuellt utträttas med hjälp av motorerna utan själva oväsendet – det är all påståelighet om ovetbara ting, allt som är högröstat och okänsligt, stelt och dogmatiskt. Det är alla lärosatser som bygger på bara aningar. Det är allt som är inkört i gamla tankevanor och fastlåst vid gamla fördomar och gamla privilegier. Det är all mänsklig kollektiv självtillräcklighet, som tror att det mänskliga kollektivet är alltings mått. Det är också allt förtryck och allt brutalt våld, särskilt i krigets form. Lärksången, det är det mjuka, levande, känsliga och milda. Det är naturens egna rytmer, när den skapar, djurens och växternas rörelser. Och det är allt det i människolivets som faller in i dessa rytmer och som fortsätter naturens

skapande i mänskliga former. Det är också försvaret för allt detta. Lärksången är glädjen och godheten, friden och freden, kärleken och skönheten.

Nittonhundratalet har varit det bullrande århundradet framför andra hittills, både bokstavligt och bildligt. Människorna har stormat fram över jordklotet i sina smattrande motorfordon och brett ut sin s.k. civilisation på allt annat levandes bekostnad. Samtidigt har vårt århundrade varit de förödande och måttlöst brutala krigens och de oförsonliga "ideologiernas" århundrade.

Förr eller senare blir mänskligheten tvungen att dämpa sin framfart. Ju längre det dröjer, desto värre blir de fasor som stoppar framfarten. Det borde vara möjligt att underkasta sig ett gemensamt regelsystem, som håller vår verksamhets- och ägandelust inom de nödvändiga gränserna.

För att människans framtid som släkte skall bli någorlunda dräglig eller rentav ljus, gäller det inte främst för henne att slå sig fram utan att inordna sig. Det gäller inte att fortsätta att "besegra" naturens krafter eller ännu mer än hittills bli "herre

över” naturen och tillfälligt uppnå så mycket njutning och överflöd som möjligt, och inte att besegra andra människor för att uppnå maktpositioner på undergångens brant. ”Den som tager till svärd skall förgås med svärd.” De orden kunde vara riktade som en varning till människosläktet i dess helhet i vår tid. Sätt in ordet kärnvapen i stället för svärd, så framstår varningsordets aktualitet med all önskvärd tydlighet. Vår framtid skulle troligen bli bättre om vi oftare än nu vände vår uppmärksamhet bort från det tillfälliga som vi har för händer, dels inåt, mot det som sker i vårt inre, oberoende av allt yttre, dels utåt, längre bort än vi är vana, till de verkligt stora sammanhangen. Vi skulle bli bättre skickade att planera och sörja för vår framtid om vi likt lantmannen på åkern toge en rast ibland för att lyssna till det som vi överröstar. Betänka vad som egentligen är världshistoria. Somliga har förmågan att meditera ständigt, mitt under arbetet, inte bara under särskilda stunder. De kunde jämföras med bonden som har lyssnat så ofta och uppmärksamt till lärkan, att han hör

den och urskiljer dess melodi ur bullret, även sedan han har satt igång och börjat plöja igen.

Helt enkelt dröja vid tanken på att något kanske förenar allt och alla, det kan man göra med varje livsåskådning i bakgrunden och även med bibehållen skepsis inför alla livsåskådningar över huvud. Och det kan hjälpa en att känna vilka det är som man i de ögonblicken verkligen är samstämd med: alla som samtidigt med en själv lyssnar efter samma inre melodi.

De som i första hand borde söka varandras vänskap och bistånd är, menar jag, inte de som tänker i samma banor och termer utan de likasinnade, de som vill förverkliga detsamma, de som vill göra det lättare för medmänniskorna att höra den spröda lärksången, utbredd över livet, att känna den alltid beredda, spontana och oförklarliga glädjen. ■

Efterlysning: Gamla nummer av ”Världen och Vi”

Föreningen ”Sveriges Världsfederalister” har gett ut tidskriften ”Världen och Vi” ända sedan 1949, dom första åren under namnet ”Världsfederationsnytt”. Vi är alltså inne på årgång 58. Inte illa!

Enligt lagen om pliktleveranser skall allt som trycks i landet av kommersiella eller andra tryckerier (även andra media) sändas till Kungliga Biblioteket (KB) och till de sex universitetsbiblioteken i Lund, Göteborg, Linköping, Stockholm, Umeå och Uppsala. Av dom har KB och Lunds universitetsbibliotek plikt att bevara allt material till eftervärlden.

Så åtminstone på två av dom här biblioteken borde man alltså kunna hitta alla tidigare årgångar av ”Världen och Vi” / ”Världsfederationsnytt”.

Det förhåller sig emellertid så att KB (som är det enda bibliotek vi undersökt) saknar en hel del av tidigare årgångar. Av vilken anledning är det svårt att säga, men vi har ”i efterhand” skickat till KB en del av de saknade årgångarna. Dock: en del fattas fortfarande, och vi vill därför vädja till de av våra medlemmar som har kvar äldre exemplar av VoV att kontakta

Jan Bellander, Kärrgränd 36, 162 46 Vällingby
mail jan.bellander@telia.com

Avs.:
Sveriges Världsfederalister
c/o Bellander, Kärrgränd 36
162 46 VÄLLINGBY

B

SVERIGE
PORTO BETALT
PORT PAYÉ

FÖRENINGSBREV

VÄRLDEN OCH VI nr 2-3 2006

Årsmöte SVF

Sveriges Världsfederalister, SVF, håller årsmöte söndag **24 september kl 14:30**. Lokal: **Dalheimers Hus, Slottsskogsgatan 12, Göteborg**. Rum: "Sanna".

Tag spårvagn 3 eller 9 till Jaegerdorfsplatsen, eller spårvagn 11 till Mariaplan. Gå sedan ca 200 meter till Dalheimers Hus. -- Välkomna!

Citatet:

"Om inte en effektiv världsregering snart kan bildas och börja arbeta för att förhindra krig, ter sig framtidsutsikterna för fred och mänskligt framåtskridande mörka och tvivelaktiga".

Winston Churchill (sagt ca 1945)

Världen och Vi (VoV) är en kulturtidskrift som vill diskutera

- ♦ förutsättningarna för en global demokratisk rättsordning
- ♦ reformering och stärkande av Förenta Nationerna
- ♦ federalism på lokal, regional och global nivå

Världen och Vi utkommer med fyra nummer per år.
Web-adress: hem.passagen.se/svf/vov.htm

Ansvarig utgivare:
Bengt Lindqvist

Redaktionskommitté:
= Jan Bellander -- tel / fax (08) 795-6004,
Kärrgränd 36, 162 46 Vällingby
e-post: jan.bellander@telia.com
= Karl af Geijerstam
e-post: karlafg@yahoo.com

VoV skickas till alla medlemmar i Sveriges Världsfederalister (SVF), se rutan till höger. Man kan också prenumerera: helår 100:- kr, (lösnummer 25:- kr)

Utgiven av Sveriges Världsfederalister (SVF)
c/o Karl af Geijerstam, Trädgårdsvägen 18
468 32 VARGÖN

postgiro 5 55 50-8

Föreningen Sveriges Världsfederalister (SVF) är den svenska organisationen i World Federalist Movement (WFM).

WFM är en internationell rörelse som sedan 1947 har verkat för reformering och demokratisering av Förenta Nationerna, och för en starkare global rättsordning. WFM, som har konsultativ status i ECOSOC (FN:s ekonomiska och sociala råd), verkar inom olika globala samhällsfrågor, så som folkrätt, nedrustning, miljö, mänskliga rättigheter och utveckling.

SVF vill också väcka diskussion om federalism och om dess betydelse för fred och utveckling – lokalt, regionalt, och på lång sikt i en federation av alla världens stater, en **demokratisk världsfederation**.

SVF är medlem i Svenska FN-förbundet.

SVF söker med olika projekt bidra till debatten om lösningar på världsomspännande problem samt FN:s reformering. Vi vänder oss till alla er som har intresse för globala frågor.

Web-adress: hem.passagen.se/svf/

Medlemsavgift/ år:

helbetalande: 200:- kr

nya medlemmar (första året), samt medlemmar under 26 år: 100:- kr

postgiro 5 55 50-8